

**BIURO PROJEKTÓW I OBSŁUGI INWESTYCJI
RAFAŁ JARMOSZKO**

16-200 DĄBROWA BIAŁOSTOCKA, UL. LESZCZYNOWA 2
☎ 604-540-439 ✉ BPIDI@WP.PL
NIP 545-161-26-82, REGON 052137566

**PROJEKT WYKONAWCZY
OBIEKT KATEGORII VIII**

OBIEKT : Instalacja wodociągowa, kanalizacji sanitarnej, centralnego ogrzewania

ADRES INWESTYCJI : 16-150 Suchowola, Plac Kościuszki

INWESTOR : Gmina Suchowola

PROJEKTANT :

SPIS ZAWARTOŚCI PROJEKTU :

1. część opisowa
2. część rysunkowa
  - Rzut instalacji sanitarnych – ark. 1 - 2
  - Rzut instalacji co – ark. 3 - 4

Dąbrowa Białostocka, 16.05.2016

OPIS TECHNICZNY DO PROJEKTU WYKONAWCZEGO WEWNĘTRZNYCH INSTALACJI CENTRALNEGO OGRZEWANIA, WODOCIĄGOWEJ, KANALIZACJI SANITARNEJ I P.POŻ.

1. Podstawa opracowania.

- podkład architektoniczno – budowlany remontu i przebudowy obiektu,
- obowiązujące normy i normatywy,

2. Zakres opracowania.

Przedmiotem opracowania jest projekt wewnętrznych instalacji centralnego ogrzewania, wod-kan. i p.poż., w budynku "Centrum trzech kultur z obsługą ruchu turystycznego". Będzie to budynek dwukondygnacyjny. W zakres opracowania nie wchodzi wentylacja grawitacyjna pomieszczeń (opracowanie architektury). W pomieszczeniach łazienek, wc i pomieszczenia socjalnego (łącznie 5 sztuk wentylatorów) należy zastosować w kanałach grawitacyjnych wspomaganie wentylacji wentylatorami łazienkowymi, praca wentylatorów sprzężona z włącznikami światła. Dane techniczne wentylatorów: napięcie – 220 V, moc – 11 W, wydajność – 100 m³/h.

3. Opis instalacji centralnego ogrzewania.

Przewidziano instalację centralnego ogrzewania wykonaną z rur stalowych (p.poż.) oraz PEx i wyposażoną w grzejniki stalowe płytowe. Przewody rozprowadzające na parterze są prowadzone od rozdzielacza w kotłowni oraz do projektowanego pionu zasilającego instalację na piętrze. Źródłem zasilania budynku w ciepło jest projektowana kotłownia zlokalizowana w pomieszczeniu kotłowni. W zakresie opracowania jest wymiana pionów i przedłużenie doprowadzeń poziomych w piwnicy do pionów oraz wymiana grzejników. W zakres opracowania nie wchodzi istniejąca kotłownia w odrębnym budynku raz zmiany wynikające z przebudowy instalacji c.o. wpływające na pracę kotłowni.

- dane ogólne instalacji :

zasilanie: projektowana lokalna kotłownia na paliwo stałe – pelet,

obliczeniowa temperatura zewnętrzna $t_z = -20^{\circ}\text{C}$,

obliczeniowe parametry zasilania instalacji: 85-60 °C;

system ogrzewania: wodny, pompowy, dwururowy.

- prowadzenie przewodów instalacji c.o. grzejnikowej,

Nowoprojektowane przewody instalacji c.o. prowadzone od istniejącego rozprowadzenia ciepła do rozdzielacza zaprojektowano z rur stalowych czarnych ze szwem według PN-74/H-74200 o połączeniach spawanych oraz łączonych na gwint przy połączeniach z armaturą. Przewody poziome

instalacji należy rozprowadzić pod stropem piwnicy w budynku do projektowanych pionów. Nowoprojektowane przewody pionowe i podłączenia grzejników należy układać w bruzdach ściennych i po wierzchu ścian zachowując odległości min. 0,5 cm od ścian /przewodów wraz z izolacją/ ze spadkiem 0,5 % w kierunku źródła ciepła. Przy przejściu przez ściany należy stosować tuleje ochronne z rur PE. Przewody należy mocować do ścian i elementów konstrukcyjnych budynku za pomocą uchwytów. Przewody łączące piony instalacji z grzejnikami zaprojektowano z rur wielowarstwowych PEx. Kompensację odcinków prostych należy uzyskać poprzez zmiany trasy przewodów wg części rysunkowej.

- elementy grzejne

Projektuje się grzejniki płytowe stalowe z podłączeniem bocznym. W pomieszczeniach wc i łazienkach zaprojektowano grzejniki łazienkowe drabinkowe. Łączenie grzejników do pionu wykonać za pomocą gałązek układanych ze spadkiem w kierunku grzejnika na zasilaniu i ze spadkiem w kierunku pionu na powrocie. Każdy z grzejników wyposażono w korki odpowietrzające.

Na zasilaniu grzejnika łazienkowego należy zamontować zawór termostatyczny z głowicą, na powrocie – zawór odcinający i w najwyższym punkcie grzejnika automatyczny odpowietrznik. Grzejniki należy mocować do ścian za pomocą uchwytów i zawiesi. Każdy z grzejników płytowych i łazienkowych wyposażono w korki odpowietrzające. Na parterze zaprojektowano ogrzewanie podłogowe.

- armatura instalacji grzejnikowej

Projektuje się zawory odcinające kulowe wg rysunków oraz zawory grzejnikowe z głowicą termostatyczną dn 15 mm proste.

- odwodnienie

Odwodnienie zładu poprzez zawory spustowe kulowe gwintowane $\phi 15$ mm w najniższych punktach instalacji centralnego ogrzewania.

- odpowietrzenie

W najwyższych punktach instalacji c.o. projektuje się samoczynne zawory odpowietrzające $\phi 15$ mm z zaworami odcinającymi kulowymi montowane na przewodach. Odpowietrzanie grzejników poprzez korki odpowietrzające na grzejnikach.

- regulacja instalacji c.o.

Regulację instalacji projektuje się poprzez zastosowanie zaworów termostatycznych o projektowanej wartości nastawy wstępnej i głowic termostatycznych z czujnikiem wbudowanym. Na wejściu instalacji do budynku na zasilaniu należy zamontować zawór regulacyjny nastawiany ręcznie dn 50 mm, oraz aby zapobiec nadmiernemu wzrostowi ciśnienia w instalacji regulator różnicy ciśnień dn 25 mm.

3.1. Izolacja antykorozyjna przewodów.

Powierzchnie rur stalowych instalacji c.o należy oczyścić do II stopnia czystości. Oczyszczone powierzchnie rur należy pomalować farbą termoodporną (podkładową antykorozyjną).

3.2. Próby szczelności instalacji.

Badanie szczelności instalacji należy przeprowadzić po wykonaniu instalacji. W czasie przeprowadzania próby szczelności instalacji w stanie zimnym, połączonym z płukaniem zładu wszystkie zawory przelotowe i grzejnikowe muszą znajdować się w stanie całkowitego otwarcia, zawory termostatyczne powinny mieć nałożone kapturki zamiast głowic termostatycznych. Na 24 godziny przed próbą szczelności instalacja powinna być napełniona zimną wodą i odpowietrzona. Badanie na zimno należy przeprowadzić na ciśnienie próbne 0,6 MPa. Po próbie na zimno należy przeprowadzić próbę na gorąco.

4. Kociołnia.

Zaprojektowano kotłownię na biomase (pellet) o łącznej mocy 24kW. Kotłownia lokalna dostarczać będzie ciepło na potrzeby centralnego ogrzewania.

Kocioł z paleniskiem retortowym jest nowoczesnym i wysokoefektywnym urządzeniem grzewczym z górnym spalaniem i koszem zasypowym. Kocioł izolowany jest materiałem izolacyjnym i osłonięte od zewnątrz panelami izolacyjnymi wykonanymi z blachy ocynkowanej, malowanej proszkowo. Kocioł pracuje wykorzystując automatyczne podawanie paliwa do komory paleniskowej, pracą kotła steruje programator.

Paliwo do procesu spalania doprowadzane jest samoczynnie z usytuowanego obok kotła kosza zasypowego.

Proces spalania następuje w specjalnym palniku, żeliwnej retorce. Proces spalania podawanego paliwa następuje z udziałem tlenu dostarczanego wentylatorem nadmuchowym. Popiół powstający w końcowym cyklu procesu spalania przemieszcza się na obrzeże retorty, po czym samoczynnie spada do szuflady znajdującej się w komorze popielnika. Programator dokonuje ciągłych pomiarów temperatury i na ich podstawie dostarcza porcje paliwa do kotła. Obsługa kotła polega na

okresowym napełnianiu kosza zasypowego paliwem i opróżniania szuflady z popiołu. Projektowany kocioł jest kotłem wodnym niskotemperaturowym i nie podlega rejestracji w rejonowym Urzędzie Dozoru Technicznego. Przeznaczony jest do pracy w instalacjach wodnych centralnego ogrzewania z obiegiem grawitacyjnym lub wymuszonym systemu otwartego, posiadającego zabezpieczenia zgodne z wymaganiami PN-91/B-02413 dotyczącymi zabezpieczeń ogrzewań wodnych systemu otwartego. Kocioł winien posiadać atest ekologiczny oraz świadectwo zgodności z normą PN-EN 303-5.

Projektowana kotłownia pracować będzie na potrzeby wewnętrznej instalacji c.o. budynku w którym jest zlokalizowana. Czynnikiem grzejnym będzie woda o parametrach 80/60°C.

Instalacja kotłowa pracować będzie w systemie otwartym z otwartym naczyniem wzbiórczym, zlokalizowanym w pomieszczeniu kotłowni. Obieg wody centralnego ogrzewania wymuszony będzie za pomocą pompy.

Kocioł i instalacja wodna pracować będzie w układzie otwartym zgodnie z PN-91/B-02413 i zabezpieczone będą zgodnie z załączonymi obliczeniami.

Naczynie wzbiórcze umieścić w kotłowni obok komina i zaizolować termicznie. Rurę przelewową i sygnalizacyjną sprowadzić nad zlew w kotłowni. Rurę sygnalizacyjną zakończyć kurkiem spustowym i hydrometrem. Przewody zaprojektowano z rur stalowych przewodowych łączonych przez spawanie. Po zakończeniu montażu wykonać próbę szczelności zgodnie z obowiązującymi przepisami. Wszystkie przewody stalowe oczyścić z nalotów korozyjnych zgodnie z wymogami PN-70/H-97051 i zabezpieczyć antykorozyjnie poprzez pomalowanie emalią poliwinylową termoodporną (np. o symbolu 7764-654-856). Wszystkie przewody w kotłowni po zmontowaniu i próbie hydraulicznej oraz zabezpieczeniu antykorozyjnym zaizolować termicznie otulinami z pianki PE grubości 20 mm.

Temperatura wody w instalacji c.o. regulowana będzie automatycznie według nastawy układów regulacyjnych z możliwością nastaw czasowych i kompensacją temperatury zewnętrznej za pomocą sterownika pogodowego. Obieg wody do instalacji c.o. pompowy. Przed pompami zamontować filtry siatkowe. Wielkość urządzeń oraz schematy połączeń pokazano w części graficznej opracowania. Kotłownia wentylowana będzie grawitacyjnie. Nawiew do kotłowni zaprojektowano na podstawie dołączonych obliczeń. Spaliny z kotłów odprowadzić do istniejącego komina poprzez istniejący czopuch.

4.1 Pomieszczenie kotłowni:

Kotłownia wbudowana zlokalizowana jest w budynku na najniższej kondygnacji w piwnicy.

Kotłownia posiada wejście wewnątrz budynku. Drzwi wejściowe do kotłowni mają szerokość 0,9m i otwierają się na zewnątrz pomieszczenia. Drzwi te wyposażać należy od wewnątrz pomieszczenia w zamknięcie bezklamkowe, otwierające się z kotłowni pod naciskiem.

Wymianę powietrza w pomieszczeniu kotłowni zapewniać będzie układ wentylacji naturalnej nawiewno – wywiewnej.

– wywiew powietrza z pomieszczenia nr 1 odbywać się będzie kanałem grawitacyjnym o wymiarach 20x20, natomiast z pomieszczenia nr 2 kanałem grawitacyjnym 17 x12.

wyprowadzony ponad dach budynku. Wlot do kanału należy wyposażyć w kratkę wentylacyjną o przekroju czynnym równym przekrojowi kanału. Kanał wywiewny i otwór wlotowy do niego nie mogą mieć urządzeń do zamykania.

– Nawiew powietrza do pomieszczeń kotłowni realizowany jest za pomocą kanału nawiewnego o wymiarach 40/40 do pomieszczenia nr 1 kotłowni należy sprowadzić do wysokości 50cm nad posadzkę w miejscu takim by zachować przejście min. 90 cm .Nawiewy zakończyć kratkami nawiewnymi lub ramkami z siatką o oczkach 10 mm x 10 mm W otworze nawiewnym lub w kanale może znajdować się urządzenie do regulacji przepływu powietrza, jednak nie pozwalające na zmniejszenie przekroju więcej niż 1/5.

–na przyłączy do napełniania instalacji wodą zamontować filtr siatkowy oraz zawór antyskażeniowy typu Ea.

Instalację co z instalacją wodociagową połączyć za pomocą połączenia rozłącznego przewodem elastycznym w oplocie .

–na kotłach zamontować istniejące zabezpieczenia przed niskim poziomem wody dn 1 1/4" oraz zawory bezpieczeństwa dn 1 1/4" 3 bar

4.2. Rurociągi w kotłowni:

Przewody c.o. wykonać z rur stalowych bez szwu łączonych przez spawanie. Połączenia z armaturą i przyrządami kontrolno-pomiarowymi wykonać za pomocą kołnierzy lub gwintów.

Uszczelnienie kołnierzy za pomocą uszczelek.

Rurociągi przed wykonaniem izolacji termicznej należy oczyścić z rdzy i brudu oraz zabezpieczyć przed korozją przez dwukrotne malowanie farbą antykorozyjną. Przewody montować na wysokości minimum 2m nad posadzką kotłowni. Pod punktami wypływu wody zamontować lejki i sprowadzić je rurami nad posadzkę przy kratce spustowej lub studziencie zbiorczej. Rurociągi grzewcze izolować termicznie za pomocą otulin z wełny mineralnej grubości min. 30 mm w osłonie z folii aluminiowej

4.3. Zabezpieczenie kotłów i instalacji wodnej systemu otwartego

Zabezpieczenie wykonać zgodnie z normą PN-91/b-02413

Naczynie przyjęto zgodnie z normą o pojemności użytkowej 32 dm³

Rury bezpieczeństwa d-25 ,wzbiorczą d-20 prowadzić do naczynia bez zasyfonowań ze spadkiem co najmniej 1% w kierunku kotła

Rurę przelewową d-25 oraz sygnalizacją sprowadzić do kotłowni nad zlew.

W przypadku ryzyka zamarznięcia naczynie wraz doprowadzonymi rurami izolować cieplnie.

5. ZABEZPIECZENIE P.POŻ. :

W pomieszczeniu kotłowni i magazynie należy wykonać i zamontować:

- ściany wewnętrzne i strop kotłowni o klasie odporności ogniowej min. EI-60;
  - ściany wewnętrzne magazynu paliwa o klasie odporności ogniowej min. EI-120;
  - drzwi wejściowe do kotłowni szer 90 cm w świetle o klasie odporności ogniowej min EI-30 oraz powinny być otwierane na zewnątrz kotłowni. Drzwi powinny mieć od wewnątrz pomieszczenia zamknięcie bezklamkowe, otwierające się z kotłowni pod naciskiem;
  - drzwi z kotłowni do magazynu paliwa powinny być o klasie odporności ogniowej min. EI-60 otwierane do kotłowni;
  - gaśnica proszkowa o wadze 6 kg przy wejściu do kotłowni i magazynu paliwa;
  - podłoga powinna być wykonana z materiałów niepalnych, nienasiąkliwych.
  - przejścia przewodów instalacyjnych przez przegrody oddzielenia pożarowego wykonać jako systemowe o klasie odporności ogniowej wymaganej dla tych przegród.
- Zastosować należy system przejść przeciwpożarowych posiadający odpowiednie dopuszczenia i atesty
- kominy wykonane ze stali żarostojące i kwasoodporne odporne na zapalenie się sadzy
  - awaryjny wyłącznik prądu umieścić na zewnątrz kotłowni w miejscu łatwo dostępnym;
  - zaprojektowano AWP przed kotłownią przy drzwiach wejściowych
  - instalacja elektryczna w wykonaniu hermetycznym;
  - oznakować zgodnie z PN drogi wyjścia i kierunki ewakuacji, miejsce usytuowania urządzeń przeciwpożarowych oraz głównego wyłącznika prądu.

6. Opis wewnętrznej instalacji wod-kan i po.poż.

6.1 Instalacja wewnętrzna p. poż wg PN-B-02865.

Budynek będzie zasilany w wodę z projektowanego przyłącza wodociągowego. Przewody wody zimnej do dwóch hydrantów $\phi 25$ HP projektuje się z rur stalowych ocynkowanych w/g PN-80/H-74200 typ średni łączonych przy pomocy kształtek gwintowanych uszczelnianych przy użyciu przedzwykonopnej i past uszczelniających. Aby zapewnić stały przepływ wody przez pion hydrantowy zaprojektowano zasilanie z tego pionu miski ustępowej w łazience na piętrze. Hydrant należy

zamontować na wysokości 1,35 m od podłogi, nominalny zasięg hydrantu 20 m, z zastosowaniem jednego odcinka węża o długości 15 m.

6.2 Instalacja wody zimnej, ciepłej i cyrkulacji.

Zasilanie w wodę zimną, wszystkich projektowanych punktów poboru przewiduje się z istniejących wejść wody do budynku. Projektowane przewody należy włączyć do projektowanego przyłącza wodociągowego za pomocą rur wielowarstwowych PEX.

Przewody doprowadzające wodę do poszczególnych punktów projektuje się z rur wielowarstwowych PEX. Na wejściu wody do budynku należy zamontować zawory odcinające grzybkowe. W budynku zaprojektowano następujące przybory sanitarne:

- umywalka	5 szt;
- pisuar	1 szt;
- miska ustępowa	4 szt;
- zlewozmywak	1 szt.

Poręcze i uchwyty dla pensjonariuszy projektowane przy miskach ustępowych wg opracowania architektury.

Przewody wody zimnej prowadzone w brzdach ściennych i po wierzchu ścian pod stropem należy mocować do stropów, ścian lub innych elementów konstrukcyjnych stosując haki, uchwyty i wsporniki w odstępach uzależnionych od średnicy rur. Przewody należy zaizolować otuliną z pianki poliuretanowej, grubość izolacji 9 mm.

Zastosowane przewody powinny posiadać atest zezwalający na stosowanie ich do wykonania instalacji wody ciepłej.

Podejście do każdej baterii stojącej za pomocą wężyków z zaworami zamykającymi. Doprowadzenie przewodów wody do poszczególnych urządzeń w brzdach ściennych. Kompensację przewodów zaprojektowano jako naturalną przez zmianę tras prowadzenia rur.

Przejścia rur przez ściany konstrukcyjne należy wykonać w tulejach ochronnych o długości co najmniej 1 cm większych od grubości ścian. Trasy przewodów, ich średnice, rozmieszczenie armatury odcinającej i czerpalnej pokazano w części graficznej projektu.

Średnice przewodów dobrano w oparciu o normę PN-92/B-01706 „Instalacje wodociągowe. Wymagania w projektowaniu.”

Po wykonaniu całej instalacji należy ją poddać próbie ciśnieniowej równej 1,5-krotnej wartości ciśnienia roboczego, lecz nie mniejszej niż 0,9 MPa, następnie kilkakrotnie przepłukać i zdezynfekować. Instalację wykonać zgodnie z częścią graficzną opracowania.

Przygotowanie ciepłej wody do umywarek i zlewozmywaku przewidziano poprzez zastosowanie podgrzewaczy elektrycznych trójfazowych o mocy 18kW/każdy.

Zaprojektowano:

Parter:

- podgrzewacz w pomieszczeniu socjalnym zasilający zlewozmywak oraz umywalkę w wc.
- podgrzewacz w pomieszczeniu kotłowni zasilający umywalkę w kotłowni i w wc.

Piętro

- podgrzewacz w pomieszczeniu łazienki zasilający umywalkę w obu wc.

6.3. Instalacja kanalizacji sanitarnej.

Kanalizacja sanitarna będzie odprowadzała ścieki bytowe przewodami PVC do istniejącej kanalizacji zewnętrznej. Przewody kanalizacyjne poziome, piony oraz podejścia do przyborów projektuje się z rur i kształtek PVC kanalizacyjnych kielichowych łączonych na wcisk na uszczelkę gumową.

Zgodnie z obowiązującymi normami zapewniono wentylację pionów kanalizacyjnych poprzez wywiewki PVC $\phi 160$. Przewody kanalizacyjne pionowe należy montować do elementów konstrukcji budynku za pomocą uchwytów stalowych lub obejm z tworzywa. Przy przekraczaniu kanalizacją przegród budowlanych i ław fundamentowych należy stosować rury ochronne z PVC, tak aby wystawały 2 cm poza obrys przegrody.

Prowadzenie przewodów, średnice, spadki i długości odcinków oraz rozmieszczenie przyborów sanitarnych pokazano w części graficznej opracowania.

7. Uwagi końcowe.

Całość instalacji należy wykonać zgodnie z:

- „Warunkami technicznymi wykonania i odbioru robót budowlano – montażowych” część II „Instalacje sanitarne”;

niniejszym opracowaniem zachowując przyjęte średnice i trasę, a o każdorazowych zmianach powiadomić autora niniejszego opracowania; ze względu na przewidywany montaż zaworów grzejnikowych z głowicami termostatycznymi należy zwrócić uwagę na:

znaczną wrażliwość zaworów termostatycznych na zanieczyszczenia mechaniczne instalacja winna być szczególnie starannie wyptukana

przed rozpoczęciem rozruchu i podjęciem próby działania instalacji w stanie gorącym należy we wszystkich zaworach termostatycznych ustawić elementy dławiące zgodnie z podanymi przez autora nastawami wstępnymi

woda w instalacji powinna odpowiadać wymaganiom normy PN-93/C-14607 pod względem własności fizykochemicznych

- obowiązującymi przepisami i normami;
- wytycznymi producenta rur i armatury.

Wszystkie zastosowane urządzenia i materiały powinny posiadać aktualne certyfikaty na znak bezpieczeństwa lub niezbędne atesty i dopuszczenia do obrotu i stosowania w budownictwie.

Przed przystąpieniem do układania leżaków kanalizacji sanitarnej wykonawca powinien sprawdzić rzędną istniejących kanałów i studzienek kanalizacyjnych na zewnątrz budynku w miejscach projektowanych włączeń.

Na wejściu do budynku instalacji c.o. należy zamontować na zasilaniu filtr siatkowy dn 50, a przed uruchomieniem projektowanej instalacji dokładnie przepłukać całą istniejącą instalację c.o od kotłowni do istniejących pozostałych budynków zasilanych z tej kotłowni.

Opracował: